

Mimari Bakış / Architectural Perspective

Mayıs-Haziran / May-June 2007/ No.21

Şevki Vanlı; “Mimarlık bir süreçtir, geleceği arayıştır, sürekli değişir”

Röportaj - Interview:
Şerife Deniz Ulueren
serife@serfed.com

Şevki Vanlı; “Architecture is a process; it is a search for the future and changes all the time”

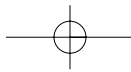
1926 Konya doğumlu. 1946-47 İstanbul Galatasaray Lisesi. 1954 Mimarlık eğitimini ve doktorasını Floransa Üniversitesi'nde tamamladı. Ankara'da serbest mimarlık pratiğine ve mimarlık dergilerine yazmaya başladı. 1956-63 Forum Dergisi'nde yazdı. 1957 İlk jüri üyeliğinde bulundu ve 2000'e kadar elliye yakın jüri üyeliği üstlendi. 1958-60 Mimarlar Odası Genel Sekreterliği görevini yürüttü. 1960 Frank Lloyd Wright ve mimarlık hakkında kitap yazdı. 1970 Ankara'da ilk özel Yenikent Or-An projesini yaptı ve yönetti. 1974 İmar İskan Bakanlığı Danışmanlığı yaptı. 1980'lerde Kuzey Afrika için proje çalışmalarını yürüttü. 1988'de 60'lı yıllarda uygulanan Bursa Merkez Bankası yapısına Ulusal Mimarlık Sergisi Yapı Ödülü verildi. 1989'da Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı'nı kurdu, gelir kaynağı sağlamak amacıyla Ankara için bir sayfiye kenti girişiminde bulundu. 1992'de Ulusal Mimarlık Sergisi, "Büyük Sinan Ödülü" verildi. 2000'de "Mimarlık Sevgili" adlı anı kitabını yayınladı. Halen serbest mimarlık işini sürdürmektedir.

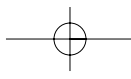
Şerife Deniz Ulueren: Son kitabınız "Mimariden Konuşmak, Bilinmek İstenmeyen 20.Yüzyıl Türk Mimarlığı, Eleştirel Bakış" ta neleri belirtmek istediniz?

Şevki Vanlı: Cumhuriyetin 85 yıllık geçmişini tanıdığımızı, tanımak istediğimizi sanmıyorum.

Born in Konya in 1926. Graduated from Istanbul Galatasaray Lycee 1946-1947, completing his architecture education and doctorate at Florence University in 1954. He started practicing freelance architecture and writing for architectural journals in Ankara. Wrote for Forum Magazine from 1956 to 1963. He served as a jury member for the first time in 1957 and served as jury member approximately fifty times until 2000. He was Secretary General of Chamber of Architects from 1958 until 1960. He wrote a book on Frank Lloyd Wright and architecture in 1960. In 1970, he designed and managed the first private Yenikent Or-an project in Ankara. Served as consultant to Ministry of Reconstruction and Settlements in 1974. He conducted project studies for North Africa in 1980s. In 1988, his Bursa Central Bank building constructed in 1960s was awarded National Architectural Exhibition Building Award. He founded Şevki Vanlı Architectural Foundation in 1989; he initiated a project for a resort town for Ankara as a source of income. He was awarded the "Great Sinan Prize" at National Architectural Show in 1992. He published his book of memoirs called "Darling Architecture" in 2000. Currently, he is a freelance architect.

Şerife Deniz Ulueren: What did you want to say in your last book "Talking about Architecture, 20th Century Turkish

“Son kitabımdaki çalışmamda, 20. yüzyıl mimarlık yaşamımızda neler olup bittiğini, bir tasarımcı gözlemiyle ve ulaşabildiğimiz kadar örnekler vererek, düşüncelerimi anlatmak istedim”

“In my essays in my last book, I tried to tell what happened in our architectural life in 20th Century with observations as a designer, citing examples which we could access, and to tell my thoughts”

İlkokul (5. sınıf öğrenci projesi), 1951
Elementary School (Grade 5 student project), 1951

Eleştirel bir ortam olmadan böyle bir altyapımız oluşmuyor. Çeşitli yayınlar olsa da, bunların yakın geçmişimize toplu bir bakış oluşturduğunu sanmıyorum. Bu amaçlı yapılan yayınlardaki, mimarlık ortamı ve toplumda oluşmuş amatörce değerlendirmelerin çoğuna katılmıyorum. Sanat tarihten öğrenilir. Ama ortada yalnızca batıların veya Japonya gibi son dönemde üst düzeyde onlara katılanların tarihi var. Yani bizi ne onlar ne de kendimiz tanıyoruz. Tarihi yalnız geçmişi değil, bugünü ve ütopyalarla geleceği de içine alan ve olabildiğince örnekleri ile birlikte onları yönlendiren öğelerin düşündükleri, tarihin konusu olmalıdır. Yayınım tarih kitabı olmadığı gibi, ben de tarihçi değilim. Kitap bir tasarımcının gözlemleri ve düşüncelerini içermektedir. Ancak, bilgim ve deneyimlerimin kontrolünde olabildiğince tarafsızım. Tasarımcıdan daha fazlası beklenmez.

Ş. D.U: Son kitabınızda gençlere ve yetişen yeni nesil mimarlarına tavsiyeleriniz neler?

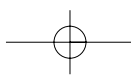
Ş. V: Asıl hedefim gençlerdir. Her kuşak, öncekinin kendilerine bir enkaz bıraktığını düşünmekte ve Türk mimarlığının yaşadığı süreci yok saymaktadır. Halbuki, tarih bir süreç olup, geçmişi ve geleceği vardır. Genç kuşak bu ikisi arasında yer almalı, sorumluluğunu bilmelidir. Gelecek kuşak da bugünkü gençleri yok saymamalıdır. Sağlıklı bir gelişme ancak böyle bir evrimle olur. Devrimler risklerle doludur. Genç veya diğer faal mimarlık ortamı, mimarlık

Architecture Nobody Wants to Know, A Critical Perspective?”

Şevki Vanlı: I don't think we know or wish to know the eighty five-year history of the Republic. Such an infrastructure cannot be formed without a critical environment. Although there may be several books, I don't think this creates a collective perspective for our recent history. I don't concur with amateurish assessments of the architectural medium and in society in publications on this matter. One learns art from history. Yet, there is only the history of the Westerners or those who join them at top level recently like Japan available. I mean neither they, nor we, nor ourselves. The subject matter of history must not be only the past but what elements covering today and the future with utopias which guide them together with examples to the extent possible. My book is not a history book and I'm not a historian. The book contains the observations and opinions of a designer. However, I am as unbiased as possible in controlling my knowledge and experience. You cannot expect more from a designer.

Ş.D.U: What are your recommendations in your last book for the youth and new generation architects?

Ş.V: My main target is the youth. Each generation thinks that its predecessor has left its ruins, disregarding the process Turkish architecture has gone through. The young generation must take its place between these two, knowing its responsibility. The future genera-

Mimari Bakış / Architectural Perspective

Mayıs-Haziran / May-June 2007/ No.21

tarihini ve kendini tanımak ve işinin sorumluluğunu yüklemek zorundadır. Türk mimarlığını yok saymak, haksızlık, hem de sorumluluktan kaçmak olmalıdır.

Ş.D.U: 50 yılı aşkın sürdürdüğünüz mimarlık yaşamınızda, mimarlığın dünü, bugünü ve değerleri için görüşleriniz nelerdir. Bu genelleme içinde değerler ve yeni yetişen genç mimar adayları için önerileriniz nelerdir?

Ş. V: Mimarlığımızın dünü olarak çok eskileri kastediyorsanız, Asya, Selçuk, Osmanlı mimarilerinin, tarihin mimarlık evrimini oluşturan başlıca kültürlerden olduğu kuşkusuzdur. Balyan mimarisi 19. yüzyılın çok yönlü, soysuzlaşan kültürünü yansıtır. Onu izleyen yıllardaki Milli veya Ulusal Mimari tanımımız içinde neoklasikten, özgünlüğü kuşkulu yeni Osmanlıya bir

“Gençlerimize söylemek istediğim üç önemli tavsiyem; Belki tüm eğitim boyunca uyguladıkları ezberciliğe değil, kendi ürettikleri düşüncelere, ait oldukları ortamın başarısına güvenmeleri ve çok çalışmaları...”

arayış var. 1927 ile 1939 arası yaşanan modernizm dayatması sonrasında, on yıl kadar tekrar, modern karşıtı arayışın bir farklı yorumu da yaşanmıştır. Türkiye’de pek sevilen bu arayışın, başarısız olduğu gibi, çağdaş mimarinin ülkemizdeki gelişmesini engellediğini de düşünürüm.

Bugüne gelince... Büyüyen yeni yapı stoğumuzun büyük bir bölümünün mimari değerlerden yoksun olduğuna bir

kuşkumuz olmasa gerek. Uluslararası ortam düzeyinde ve ona benzer yapılar üreten bir azınlığımız olduğunu da yadsıyamayız. Bu azınlık oranı artsa da, diğerinin sonu henüz görünmemektedir. Mimarinin toplumun kültür yapısına büyük bağlılığı gelişmeleri engellemektedir. Sanırım, daha iyi şeyler yapmak için, yaşamımızın görselliği kadar düşünselliğinin de olması gerekir. Okumak, yaşamı oluşturan her konuda düşünce

tion should not disregard the youth either. A healthy process can only be achieved by such an evolution. Revolutions are full of risk. The youth or other active architects must know the history of architecture and himself and assume the responsibility for his work. Disregarding Turkish architecture is unfair and also avoiding responsibility.

Ş.D.U: What are your views on the past, present and values of architecture in your architectural life of over 50 years? What are your recommendations for values and new young architect candidates as part of this generalization?

Ş. V: If you mean the very old times as the past of our architecture; undoubtedly Asian, Seljuki and Ottoman architectures are among main cultures forming the architectural evolution of history. Balyan architecture reflects the multi-faceted, deteriorating

“My three recommendations I want to tell to our youth; trusting their own ideas and success of the medium they belong to; not to memorizing they used maybe all through their academic lives, and to work hard...”

culture of 19th Century. There is a search from the neoclassic towards the new Ottoman with doubtful originality in our national architecture description in following years. After the modernism coercion from 1927 and 1939, a different interpretation of the search for the anti-modern was experienced for about ten years again. I believe that this search, which is highly popular in Turkey, was both unsuccessful and also obstructed the progress of contemporary architecture in our country.

Coming to today... There should be no doubt that a

major portion of our growing new building stock is devoid of architectural values. We cannot deny that we have a minority at the international level, producing similar structures. Although the percentage of this minority is growing, there yet seems no end to the other. Great dependence of architecture on the cultural composition of society prevents progress. I believe that our life has to have a thought aspect as much as the visual aspect to make better things... One has to read, has to follow thought involving knowledge in every field forming life and has to believe in it. My three

İhracatçılar Birliği Dinlenme ve Toplantı Merkezi,
Ankara, 1988
Exporters Union Recreation and Conference Center,
Ankara, 1988

nitelikli bilgiyi izlemek, ona inanmak gerekiyor...Gençlerimize söylemek istediğim üç önemli tavsiyem var. Belki tüm eğitim boyunca uyguladıkları ezberciliğe değil, kendi ürettikleri düşüncelere, ait oldukları ortamın başarısına güvenmeleri ve çok çalışmaları...

Ş.D.U: Siz Türk mimarlığının giderek yön değiştirmesinden, rahatsızlık duyuyor musunuz?

Ş.V: Mimarlık bir süreçtir, geleceği arayıştır, sürekli değişir. Fakat bu değişim, biraz bizim 20. yüzyılda yaşadığımız geleneksel ve modern, iki aykırı düşünce arasında gidip gelmeyle değil, gelişen çağdaş istekler ve değerlerin arasında yeni düşünceler üretmekle olur.

Ş.D.U: Tasarımcılarla birlikte her yapıda giderek yüksek gökdelenlerle birlikte sadeliğe yöneliş görülüyor. Bu duygu yitirimi mi dersiniz, modernleşme mi dersiniz, sizin yorumlarınız bu konuda nedir efendim?

Ş.V: Şehirler büyüdükçe, teknoloji geliştikçe ve sermaye güçlendikçe daha yüksek ve büyük yapılar göreceğiz. Bu duygu yitirimi değil, yukarıda söylediğim gibi bir değişimin gerekçeleridir. Çağı yaşamak istiyorsak, bu değişim doğaldır. Adına ister modern deyin, ister başka isim olsun, hiçbir şey durduğu yerde durmayacak, hele geriye hiç dönmeyecek. Her şey gelecekte farklı olacak.

Ş.D.U: Gelecek 50 yılda neler görüyorsunuz, nasıl bir Türkiye, İstanbul, Ankara düşünüyorsunuz? Trafik kargaşası, toplu konutlar ve kentleşme projeleriyle birlikte büyük kentler nereye gidiyor, nelere yöneliyor?

Ş.V: 50 yıl sonrası görmek kolay değil. Umudum 50 yılda Türkiye ve Türk mimarlığının, uluslararası gelişmelere, kimlik düzeyinde katılmış olması... Türkiye'de eğitim ve ekonominin yurt yüzeyinde yayılması, ülkenin her bölgesinin uluslararası düzeyde ve mutlu bir yaşam kalitesi kazanması...Ne yazık ki, dünyanın her yerinde benzer sözler söylenir ama ne zengin ne de fakir ülkelerde bunlar gerçekleşmez. Sonuçta bunlar olmasa da Türkiye'nin geçmişte olduğu gibi aynı

recommendations I want to tell to our youth; trusting their own ideas and success of the medium they belong to; not to memorizing they used maybe all through their academic lives, and to work hard...

Ş.D.U: Does it bother you that Turkish architecture progressively changes direction?

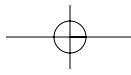
Ş.V: Architecture is a process; it is a search for the future and changes all the time. Yet, this change should be by generating new thoughts between the developing contemporary demands and values; not by oscillating between two opposing views, the traditional and the modern, as we experienced in the 20th Century.

Ş.D.U: More and more, there is a trend towards skyscrapers and plainness in every building with designers. Do you call this a loss of sentiment or modernization; what are your interpretations on this subject, sir?

Ş.V: We will see higher and larger buildings as cities grow, technology develops and capital becomes stronger. This is not loss of sentiment but is what's required by change. If we want to live the age, such change is natural. Whatever you call them, the modern or any other name, nothing will stay where it is and will not ever go back. Everything will be different in the future.

Ş.D.U: What do you see in the next 50 years; what kind of Turkey, İstanbul and Ankara do you project? Where are big cities going with traffic jams, mass housing and urbanization projects; what is the direction?

Ş.V: It is not easy to see what happens 50 years later. I hope that in 50 years, Turkey and Turkish architecture will have participated in international advances at identity level... Spreading over the country, of education and economy in Turkey with every region of the country, gaining a happy life quality at international level. Unfortunately similar things are said everywhere in the world but this does not happen neither in rich, nor poor countries. Even if these don't happen, definitely Turkey will not remain the same as before. I

Mimari Bakış / Architectural Perspective

Mayıs-Haziran / May-June 2007/ No.21

Erkeksu Çiftliği Yerleşkesi, Tenis Kulübü, Ankara, 1990
Erkeksu Farm Campus, Tennis Club, Ankara, 1990

Erkeksu Çiftliği Yerleşkesi, Kulüpler Merkezi, Otel, Ankara, 1993
Erkeksu Farm Campus, Clubs Complex, Hotel, Ankara, 1993

“Şehirler büyüdükçe, teknoloji geliştikçe ve sermaye güçlendikçe daha yüksek ve büyük yapılar göreceğiz. Bu duygu yitirimi değil, değişimin gerekçeleridir. Çağı yaşamak istiyorsak, bu değişim doğaldır”

kalmayacağı kesin. Şehirlerimiz, yerleşimlerimizin karmaşadan görelî kurtulacağını ve huzura kavuşacağını umuyorum.

Ş.D.U: Son kitabınızı “Mimariden Konuşmak, Bilinmek İstenmeyen 20. Yüzyıl Mimarlığı, Eleştirel Bakış”ı ne zaman yazmaya karar verdiniz, amacınız neydi?

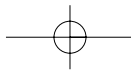
Ş.V: 20. yüzyıl ortalarında, Türk mimarları kararsızlık içindeydi. 50 yılda, Yeni Osmanlı dönemin Orta Avrupa modernizmi ve Milli Mimari gibi farklı yaklaşımları yaşamış olarak rasyonel bakışın etkisine girmişlerdi. Duruma bir başka bakışla, yürekleri bir Türk kimliğinden yana, çağdaş geleneksel mimariye dönüktü. Proje üretmeye gelince, gelenekseli, saçak, kafes, dikine pencere, cumba gibi görsel öğeleri ve bir plan şemasıyla, çağın gerektirdiği işlevli yapıların içinden çıkamıyorlardı. Bu yaklaşımda ona yardımcı olacak uluslararası örnekler yoktu. Buna karşılık çağdaş rasyonel örnek boldu... Türk mimarı birini sanat görüyor, diğerini çözüm sayıyordu. Bu garip çelişki yakın zamanlara kadar sürdü ve ben bunu Türk mimarlığının gelişmesi önünde hep bir engel gördüm. İçinde, kültürel geçmişi de bulunan çağdaş düşüncenin çağdaş mimarisinden yana oldum. Yapılarım ve kısa yazılarımla yer alabileceğim bir eleştirel ortam yoktu. Sonunda 20. yüzyıl Türk mimarlığını, kapsamlı bir yayınlara sorgulamak, bu konuda bir tartışma başlatmak istedim.

hope that our cities, our settlements will be relatively free from confusion and will achieve peace.

Ş.D.U: When did you decide to write your last book “Talking about Architecture, 20th Century Turkish Architecture Nobody Wants to Know, A Critical Perspective”, what was your purpose?

Ş.V: In mid-20th Century, Turkish architects were indecisive. They were influenced by the rational perspective, having experienced different approaches like the new Ottoman, the central European modernism of the period and national architecture, in 50 years. In other words, their hearts were on the side of a Turkish identity, oriented towards contemporary traditional architecture. When came time to produce designs, they couldn't figure out the functional structures warranted by the age with visual elements like the traditional eaves, cages, vertical windows and oriels and a plan scheme. There were not international models to assist them in this approach. Yet, there were ample contemporary rational examples. Turkish architect saw one as art and the other as solution. This strange conflict lasted until recently and I always saw this as an obstacle in front of the advancement of Turkish architecture. I was on the side of the contemporary architecture of contemporary thought which also contained the cultural past. There was no critical medium where I could take part in with my buildings and short essays. At the end, I

“We will see higher and larger buildings as cities grow, technology develops and capital becomes stronger. This is not loss of sentiment but is what's required by change. If we want to live the age, such change is natural”

“Asıl hedefim gençlerdir. Her kuşak, öncekinin kendilerine bir enkaz bıraktığını düşünmekte ve Türk mimarlığının yaşadığı süreci yok saymaktadır. Gelecek kuşak da bugünkü gençleri yok saymamalıdır. Sağlıklı bir gelişme ancak böyle bir evrimle olur. Devrimler risklerle doludur”

Ş.D: Son kitabınızın içeriğinden bahsedermisiniz?

Ş.V: Çalışmamda, 20. yüzyıl mimarlık yaşamımızda neler olup bittiğini, bir tasarımcı gözlemleriyle ve ulaşabildiğimiz kadar örnekler vererek, düşüncelerimi anlatmak istedim. Kuşkusuz, bu çalışmadaki düşünceler ve olası eksiklerin de tartışılmasını umuyorum. Sanatın tartışmasız yaşanması olası değil. Bu kültürel sorgulama yalnız mimara, mimarlığa değil işverenin mimarlıkla iletişim kurmasına da yaramalı... Doğal, bu 20. yüzyıl mimarlığımızın içinde kendim de vardım. Türk mimarlığının ağırlığını oluşturan kümede olmasam da, gündemin dışında, ait olduğu ortama katkıda bulunmaya çalışan bir örnek sayılabilirim. Kitabın 3 bölümü var. İlki, mimarlık evrimi, yüzyılın ilk yarısı ve ikinci yarının ilk otuz yılı, ikincisi son yirmi yıl, üçüncüsü ise mimarlığımıza konular açısından bakış. Ayrıca bu üç cildin başında, yaklaşımımız ve yaşanan uluslararası süreç hakkında düşüncelerim, sonunda ise düşüncelerimin toparlanması bulunmaktadır. Toplam 957 sayfanın 384 sayfası metin, 534 sayfası örnekler ve bazı yorumlardır. 3500 kadar resmin belki 500 kadarı, metinleri izleyen yinelemelerdir. Mimarlık ortamımıza bir hizmet yapabilmişsem ne mutlu bana...

wanted to question the 20th Century Turkish architecture with a comprehensive book starting debates on this subject.

Ş.D: Could you tell us about the contents of your most recent book?

Ş.V: In my essay in my last book, I tried to tell what happened in our agricultural life in 20th Century with observations as a designer, citing examples which we could access, and to tell my thoughts. Undoubtedly, I want the thoughts and possible deficiencies in this work to be discussed too. It is not possible for art to be lived without debates. This cultural questioning must benefit not only the architect or architecture but also must help the employer to establish communication with architecture. Naturally, I was part of this 20th Century architecture of ours. Although I was not in the group which was predominant in Turkish architecture, I may be cited as an example trying to contribute to the medium he belonged to outside the current agenda. The book has three chapters. The first one is the evaluation of architecture, the first half of the century and the first three years of the second half. The second chapter is the last twenty years and the third is a look at our architecture by subjects. Also, at the beginning of these three volumes, one can find my thoughts on our approach and the experienced international process and there is a compilation of my opinions in the end. Of the 957 pages, 384 pages are text and 534 pages are examples and certain comments. Maybe about 500 of the 3500 pictures are reinforcements following the text. I will be happy if I have managed to serve our architectural medium...

“My main target is the youth. Each generation thinks that its predecessor has left its ruins, disregarding the process Turkish architecture has gone through. The future generation should not disregard the youth either. A healthy process can only be achieved by such an evolution. Revolutions are full of risks”